

POHOD

Karol Bušar

Preveo Aljoša Molnar

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2018.

*Završena je desetogodišnja ofanziva Novaka Đokovića
na Rolan Garos i počinje novo istorijsko poglavlje*

Predgovor

Karijera Novaka Đokovića je priča o uspehu. Konačna pobeda Novaka Đokovića na Rolan Garosu je pak priča o trijumfu unutar trijumfa. Došla je uz mnogo bola, suza, nesigurnosti, potrošenih živaca, izliva gneva, preispitivanja i prolivenog znoja, što je za mene kao pisca bila savršena tema. Za Đokovića je to bio veoma važan i potresan pohod, koji je okončan apoteozom dvanaest meseci nakon što je prvi put zaplakao. Umovi velikih sportskih asova su veoma uzbudljivi za analizu, a Novakov nije izuzetak. Kako je uspeo da se opet povрати? Kako je uspeo da se otrese svih onih demona koji su mu se neprekidno vraćali? Zašto je jedan Srbin toliko prirastao za srce Francuzima?

Šta je teniskom svetu, koji se već nalazio u iskušenju da slavnu istoriju tenisa zaključi s Rodžerom Federerom i Rafaelom Nadalom, doneo zemljotres zvani *Novakov slem*? Nijedan teniser za četrdeset sedam godina nije osvojio sva četiri grend slema zaredom. U knjigama teniske istorije Novak sad stoji odmah iza Roda Lejvera. U verovatno najtežoj eri ove igre, Đoković je postigao nemoguće, i to nakon što je gvozdenom rukom vladao čitavom sezonom. Kako odoleti takvoj priči? Nikako.

Započela sam novinarsku karijeru baš na vreme da pratim pojavu velike četvorke. Videla sam njihov uspon do slave, ali i padove, mane i svu odlučnost i rad koji su ulagali. Videla sam koliki uticaj stiču u teniskom svetu, status rok zvezda, koji su dobijali širom sveta, besprekorne poslovne planove i profesionalizam. Nema sumnje da Đokovićev trijumf u Parizu, koji će u budućnosti sigurno biti posmatran kao njegov najdominantniji period, predstavlja presudni trenutak u istoriji tenisa. To nije nešto na šta se može samo odmahnuti rukom i krenuti na sledeći turnir, niti nešto što se može gurnuti pod tepih samo zato što pomenuti heroj danas nije ono što su neki predviđali da će biti.

Karol Bušar

Izveštavala sam sa svakog pariskog razočaranja Novaka Đokovića, kao i sa svih mečeva gde je jedva izvlačio pobeđu, bila sam svedok svega. A bila sam i na svim terenima u sezoni kad je prosto mleo protivnike. Videla sam kako njegova upornost odnosi pobeđu, kako njegov holistički pristup preuzima kontrolu, videla sam koliko je drugačiji. U poslednjih deset godina izveštavala sam i s većine okršaja velike četvorke i o promenama u njihovoj dinamici. U glavi sam imala celokupnu sliku, sve prognoze i komplikovane zaplete kada je tog 5. juna 2016. godine Đoković trijumfovao u Parizu. Osetila sam da sam, kako su godine prolazile, dovoljno posmatrala Novaka i razgovarala s njim, njegovim timom i rivalima, i da imam prilično dobru predstavu o njemu kao ličnosti. Zato sam, kada je on po prvi put iz Pariza otišao s pobeđničkim osmehom na licu, kada je čovek kog sam posmatrala kako od mladog autsajdera postaje beskrupulozni teniski kralj i u istom danu osvaja i kalendarski grend slem i grend slem karijere (i to za samo dve sezone), odlučila da bi trebalo malo da zastanem i razmislim o onom što se upravo dogodilo. I da sam spremna da pišem o tome.

Trebalo je da ovo bude samo članak, ali je onda preraslo u pravu avanturu. Preko leta nije postojao nijedan povoljan trenutak za objavljivanje: premalo vremena do Vimbldona, a tamo je Novak izgubio odmah na početku, Rodžer Federer je prekinuo sezonu, Olimpijske igre u Rijuu preuzele su svu pažnju javnosti, a Novak je igrao povređen. Potom je izgubio finale Otvorenog prvenstva SAD od Stena Vavrinke, a ubrzo nakon toga prisustvovali smo potpunom preokretu, gde se Đoković mučio, a Endi Mari harao. A članak je trebalo da govori o borbi za tron. Moja ideja da se udaljimo korak-dva od svega nekako se nije uklapala u sve to. Međutim, zato sam imala dovoljno vremena da razmislim o ovom projektu, da intervjuišem neke ključne ljude i sakupim dobar materijal. I tada sam shvatila: sve to nikako nije moglo da stane u običan novinski članak. A više to nisam ni želela. Sve prethodne sezone provodila sam skraćujući svoje članke – ali ovoga puta nisam htela.

Jer ovo je priča o ličnosti koja ne trpi prečice, koja zaslužuje nešto daleko bolje od nekoliko stubaca u novinama. Može da pomogne i da se neke nepravde isprave. Ljudi koji nikada nijednu reč nisu razmenili s Đokovićem niti su videli trećinu njegovih mečeva za sve ove godine, neprestano su mi prilazili i

Pohod

davali konačne – i pogrešne – ocene ko je on, kakav tenis igra, kakva je njegova uloga u sportskoj istoriji, kakav je njegov odnos s rivalima. I sve je to počelo polako da me zamara. Kao i čitanje varijacija na teme „nevoljeni šampion“, „toliko željan da bude voljen“, „prokletnik koji neprestano pobeđuje i uništava tenis“ i slične nazive koji su smišljeni samo za njega; a tu je i: „vidi kako lomi rekete i viče na ljude: to nije lepo!“ a sve je to činilo dobru većinu priča koje su se rojile oko momka koji je za to vreme samo gomilao teniske rekorde.

Sve me je to pogodilo i nateralo da shvatim: priča mi je mahala obema rukama i vikala: „Nisam ja članak, ja sam knjiga!“ Tako je počelo i evo je. Ovde ću pokušati da vam predočim kako je Novak Đoković krenuo u pohod na Rolan Garos. Pobjeda na Otvorenom prvenstvu Francuske 2016. godine bila je samo kulminacija jednog od najimpresivnijih perioda dominacije u teniskoj istoriji. Najviša, bar za sada, tačka šampionske karijere, u koju se ipak mora malo dublje zaroniti kako bi se shvatila, pre bilo kakve osude zbog pozicije koju zauzima na listi najslavnijih tenisera svih vremena, kao i uticaja koji ima na samu igru i druge igrače. Pobjeda u Parizu poslala je Đokera (Šaljivdžiju) u novu dimenziju, i upravo vas pozivam da u ovoj knjizi pročitate sve o njegovom putu i poslednjem skoku.

I ne plašite se! Nećete biti sami s brbljivom Francuskinjom, kakva sam i inače. Kako je došlo vreme da podelim ovu knjigu sa svima koje Novak zanima, želim da zahvalim i ljudima bez kojih ona ne bi bila ista. Onima koji su joj udahnuili život, pružili informacije, teme za razmišljanje i dublje slojeve. Pre svega, naravno, veliko hvala Novaku Đokoviću, koji je odmah pristao da mi dâ intervju za knjigu, kao i zbog dozvole da razgovaram i s njegovim timom. Takođe želim da zahvalim i Novakovom timu: Marijanu Vajdi, Gebhardu Griču, Miljanu Amanoviću, Borisu Bekeru (nemačka legenda više nije radila s Novakom kada sam je zamolila za razgovor), Eleni Kapelaro i Edoardu Artaldiju. U ovim razgovorima sam i ja morala da vidam rane, da se prisećam starih demona, da se vraćam s dodatnim pitanjima, a Novak i njegov tim nisu mi zatvorili vrata pred nosom i oterali me dođavola. Zahvalna sam im na poverenju.

Takođe sam zahvalna velikom Rodu Lejveru, koji mi je tako ljubazno poklonio svoje vreme. A među svim trenerima, igračima, kondicionim

stručnjacima i ljudima iz teniskog sveta, koji su dozvolili da se i njihov glas čuje u ovoj knjizi, moram posebno da zahvalim onima koji su mi uvek bili dostupni: Patriku Muratogluu, Polu Ketenu, Kristoferu Kleriju i Tjeriju van Klemputu. Ova knjiga mi je pružila šansu da upoznam i neke sjajne teniske stručnjake, a među njima veliku zahvalnost dugujem Darenu Kejhilu, Nikiju Piliću i Giju Foržeu, što su sa mnom podelili svoja razmišljanja o tenisu i razne anegdote. Već dugo smatram da je mentalna snaga u profesionalnom sportu presudna, a posebno u tenisu, i kada sam se upustila u ovaj Đokovićev pohod, postala sam još sigurnija u to. Na tom m putu upoznala sam i osobu koja je dodatno osvetlila ovu temu, ali i neke ključne trenutke i način Novakovog govora, tako da želim da se zahvalim Katrin Aljoti, sa Sofrološkog instituta u Parizu.

Svi citati koje ćete pročitati u ovoj knjizi uglavnom su uzeti iz mojih ekskluzivnih intervjuua, neki su sa konferencija za štampu kojima sam prisustvovala, a manji deo iz materijala koji su negde drugde objavljeni. Cilj je bio da vam pružim originalnu i jedinstvenu priču, izgrađenu na sadržaju koji do sada nije predstavljen na ovaj način, i obogaćenu ekskluzivnim uviđom u događaje iza scene. Nadam se da sam uspeła! Želim da zahvalim i Robertu Lisjaku za korekturu knjige i uredničke savete, kao i za entuzijazam koji je bio sjajan podsticaj u poslednjim stadijumima. Ako vam se korica sviđa koliko meni, za ovaj zaista predivan rad treba zahvaliti Zuzani Šišak.

Godine 2014, posle devet godina, odlučila sam da odem iz *L'Ekipa*, francuske sportske medijske grupe. Nisam osoba za kancelariju, već reporter. To sam znala još kad sam napustila pravo, i u to sam verovala kad sam odabrala političke nauke i komunikaciju kao most između prava i žurnalizma, koji sam nameravala da upišem kasnije. Onda sam postala reporter-pripravnik, mada je to bio samo letnji posao u lokalnim novinama. Tu sam obavljala početničke zadatke koji mi se nisu sviđali, ali to su obavezni koraci. Radila sam i honorarne poslove. Radila sam i previše rane ili previše kasne smene, a dani mi nikako nisu prolazili. Međutim, iz strasti prema novinarstvu primenjivala sam načelo „ne broj sate i ne žali se na malu platu“. Bila sam strpljiva i na kraju sam nagrađena: konačno sam poslata u široki svet da izveštavam s terena. Da neposredno pratim istoriju u nastanku i razgovaram s glavnim

Pohod

akterima. Da vidim šta se događa iza scene kako bih bolje shvatila i objasnila ono što će se dogoditi na sceni. Ili sam bar tako verovala sve do pred kraj 2014.

Ljudi me često ljubazno pitaju: „Zašto si, dođavola, otišla iz *L'Ekipa*?!“ Reći ću samo da sam marljivo i dugo radila i tako zaslužila da postanem sportski novinar. Bila sam i više nego dovoljno kvalifikovana i to sam i dokazala. I želela sam da idem napred, a ne da se vraćam nazad. Ovih dana novinarstvo više nije bajkovito kao nekada, ali pragmatizam nije nešto što me može odvratiti od cilja. Zato sam samo zakoračila u sportsku industriju, slepo verujući u sebe, u veze koje sam izgradila u svetu sporta, i ponovo postala honorarac. I ono što sam otad naučila jeste da je sloboda luksuz koji je vredan mnogih žrtava... i da se meni ta sloboda zaista dopada.

Zato, u ovom trenu zahvaljivanja, dozvolite mi da zahvalim i svim ljudima i medijima koji su verovali u moj rad otkako sam se otisnula u nepoznato. Oni svi znaju ko su, kako u Francuskoj, tako i van nje. I svim sportistima, trenerima, kolegama, agentima, izdavačima, organizatorima turnira i ljudima koji tamo rade, a koji me nikada nisu odbili kada sam htela da razgovaram s njima, kada sam tražila pomoć, kada su odgovarali na pitanja koja im se nisu dopadala, ili kad su imali neka druga posla, a ne da odgovaraju nekoj Francuskinji koja luta po zoni za igrače s diktafonom u ruci. Moram posebno da pomenem Nikolu Arcanija iz ATP-a i Eloiz Tajson iz VTA, koji su, pored hiljada imejlava koje inače primaju, uvek imali vremena za ovu Francuskinju.

A znate li ko bi trebalo da bude prva osoba kojoj verujete? Vi sami. Sve počinje na nivou samopouzdanja i poverenja u sebe, i to kada vas svi drugi od nečega odvrćaju. Jednom davno Jelena Genčić je na Kopaoniku malom dečku Novaku Đokoviću rekla da će jednog dana pokoriti teniski svet. Verovala je u svoje reči. Deset godina kasnije isti taj mali Đoković dospeo je do gran pri turnira, gde je objavio da je došao da postane broj jedan. Verovalao je u sebe, i do dana današnjeg Šaljvdžija nije prestao da veruje u sebe. I zato je tog 5. juna 2016. godine postao legenda.

U V O D

Bolna rutina, visoki ulozi

Ponovo je bio tamo, stajao je na podijumu na Rolan Garosu. Bila je to njegova godina, svi znaci su bili tu. Konačno, osvojiće grend slem karijere. Konačno, i taj neuhvatljivi grend slem mu neće više izmicati. Otići će do podijuma, podići trofej Kupa musketara iznad glave, uz poklič publike, a onda odslušati kako srpska himna odzvanja stadionom. Trebalo je da to bude njegov dan. Međutim, dok je publika stajala na nogama i uzvikivala njegovo ime „Novak! Novak!“, tapšući kao da nikad više neće tapšati, Novak je niz obraze pustio sve suze koje je u životu potisnuo.

Jer oni nisu klicali njegovom trijumfu, već da ga uteše. A on nije lio suze radosnice, već suze bola i zahvalnosti za tu ukazanu ljubav. Odmah kraj sebe video je i trofej koji je toliko žarko želeo... ali u rukama Stena Vavrinke. Kada bi pogledao u svoje ruke, video je samo plaketu za finaliste. Utešni trofej za poraženog. Ponovo! Srce: slomljeno. Duša: skršena. Ponovo!

Po treći put, a drugi put zaredom, Novak Đoković je tog 7. juna 2015. godine izgubio u finalu Otvorenog prvenstva Francuske. I opet je čuo ona predskazanja da će zauvek ostati uklet u Parizu. Pobedio je Rafaela Nadala, devetostrukog pobjednika četvrtfinala na Port d'Oteju? Beskorisno. Bio je najbolji igrač sezone od januara? Beskorisno. Ponovo je omanuo, izgubivši od protivnika koji je igrao kao u snu, u finalu koje se igralo dva dana, a nadigrali su ga sopstveni živci. To je trebalo da bude to. Kraj, čao, nema više. S Parizom je gotovo.

Ali dogodiće se nešto sasvim suprotno: tačno tog dana, baš kroz te suze, počeo je već da pobeđuje na Rolan Garosu 2016. Tada su mu Parižani klicali čitava dva minuta, iako je na podijumu stajao kao poraženi, i to je bio prvi put da se u finalu grend slema s tribina na njega slivala ljubav. Sve je bilo još

Pohod

jače nego 2014, kada je takođe dobio snažnu podršku publike dok je primao plaketu za finaliste posle poraza od Rafaela Nadala. Osećajući njegov bol, masa ga je virtuelno grčila. I tog dana je bio blizu suza, ali je tada uspeo da ih obuzda i da ne zaplače.

Ali ne i 2015. Zaplakao je čim je uspeo da izgovori „*merci*“, pokloni se i podigne palčeve. Aplauz je bivao sve glasniji i glasniji, a tapšao je i Vavrinka. Povici „Nole! Nole!“ bivali su sve jači, a oči sve crvenije i crvenije. Sportska publika ponekad je čudna: šampiona mora prvo da vidi slomljenog srca pre nego što se potpuno poveže s njim. „Bila je to jedna od najsrdačnijih dodela, kada je zaista zaplakao, a čitava publika ga je bodrila, i čini mi se da je to zapamtio“, izjavio je Boris Becker, tada njegov glavni trener.

Tako je tog 7. juna 2015. Đoković pronašao poslednji ključ koji će mu pomoći da pobedi na Rolan Garosu sledeće godine. I tog trenutka njegov dugogodišnji trener Marijan Vajda, koji je bio s njim od 2006, odlučio da krene u novi pohod, uprkos slomljenim srcima, i ne baš siguran kako će sve ispasti dvanaest meseci kasnije. „Bilo je to veoma gorko iskustvo... Poraz, način na koji je poražen, koliko puta je već bio u finalu. Zbog toga pomislite: da li će ikada uspeti. Osećanja su pomešana. Ali nakon što je okončao to finale, rekao sam sebi da je ovo trenutak od kog moramo da počnemo. Nije kraj sveta niti je kraj nadama za Rolan Garosom. Imamo još jednu šansu. Sve vreme sam mu to govorio. Sledeća godina je veoma blizu, i imaš šanse. I Novak je negde u sebi smatrao da mora to da postigne. Ali da li će i uspeti? To je bilo pitanje.“

Tako je tog dana Đoković pronašao način da treći poraz u pariskom finalu pretvori u nešto što nije toliko traumatično. „Osećao sam se uskraćeno što nisam pobedio u tom meču“, rekao je. „Ali ono što se dogodilo posle, razumevanje i poštovanje koje sam dobio od gledalaca, i one ovacije, kada su svi ustali, zaista me je duboko dirnulo. Toliko sam se radovao i željno iščekivao da se vratim i opet budem deo svega toga. Tek tada se sve to povezalo na jednom drugom nivou.“ Pariz ga nije slomio, pohod je i dalje trajao i krenuće uzlaznom putanjom dvanaest meseci kasnije.

Uz istu čvrstinu s kojom je zaboravio na razočaranje, nastavio je dalje i pobedio na trećem Vimbldonu samo tri nedelje kasnije. Oh, naravno da je tada posejano seme bilo samo slab odjek u satima nakon velikog razočaranja.

Čak i tokom naredne tri nedelje do Vimblodona. I ja sam mislila da će i dalje biti u fazi oporavka kad je 28. juna stigao na konferenciju za štampu pre Vimblodonskog turnira. Jedan od razloga za takvo mišljenje jeste i to što je izgledao zaista ranjivo i prazno tokom konferencije za štampu u Parizu, iako se svim silama trudio da to sakrije. Sećam se da sam ga pitala kako će se oporaviti za London u tako kratkom roku, i trudila sam se da zvučim pozitivno kako bih dobila najbolji mogući odgovor u datim okolnostima. „Nakon što ste prethodna dva puta izgubili ovde u finalu, vrlo brzo ste se oporavili za Vimblدون. Mislite li da će vam ovog puta to teže pasti, ili postoji rutina koja vam pomože da brzo nastavite dalje?“ Odgovor je započeo cinično se nasmejavši, a nastavio ga je uz najveću moguću ironiju: „Ne, biće baš lako. Mislim, idem u Vimblدون da uzmem trofej. (Smeh.) Pa naravno da će biti teško. Ali opet, um mi trenutno stvarno nije u Londonu. Tek sam izašao s terena i potrebno mi je malo odmora. To je sve.“ Nekoliko nedelja kasnije, posle pobedničke konferencije na Vimblدونu, srpski kolega Saša Ozmo rekao mi je kroz smeh: „Hej, baš kao što vam je rekao u Parizu: 'Idem u Vimblدون da pobedim!'“ I zaista. Ali kada smo se ponovo sreli, dan pre tog trećeg grend slema u sezoni, stvarno mi je bilo teško to da zamislim. Đoković od Otvorenog prvenstva Francuske nije odigrao nijedan turnir, a delovao je umorno na Budlsovoj egzibiciji malo pre početka Vimblodona. Zato sam očekivala da bude u sličnom raspoloženju.

Međutim, Đoković je ušao u prostoriju za intervju uz isto samopouzdanje koje je imao od Melburna do Pariza, čak se i osmehivao dok je odgovarao na pitanja. A šta je s onim razočaranjem, Novače? „Pre Rolan Garosa izgubio sam samo dva meča. Bio mi je to jedan od najuspešnijih početaka sezone u životu. Naravno, finale Rolan Garosa nikad nije lako. Sve u svemu, bio je to još jedan sjajan turnir. Ali biće mi potrebno još vremena da se mentalno oporavim. Mnogo više nego fizički, potreban mi je taj mentalni odmor, da napunim baterije i dođem u pravo stanje svesti kako bih mogao da počnem iz početka. Bilo mi je potrebno neko vreme da se stvarno odmorim posle Pariza. Nisam hteo previše da razmišljam o tenisu. Provodio sam vreme s porodicom i radio nešto drugo.“

Sve vrlo razumno, ali nismo bili spremni da poverujemo da je toliko razuman, i to tako brzo nakon što su mu se sve nade srušile. To stvarno ne

može biti tako lako. Zaista, Novače, kako se možeš oporaviti posle nečeg TAKVOG? „Bio je to meč koji sam želeo da dobijem, ali nisam jer sam tog dana izgubio od boljeg igrača. Moram da priznam, i tu nema sumnje: mogu zaista samo da mu čestitam jer je on bio taj koji je rizikovao, ušao na teren i hrabro izveo nekoliko neverovatnih udaraca. Zaslužio je da pobeđi. Možda sam nešto mogao da uradim drugačije, ali sve to je sad iza mene. Iskusan sam, a ono što me je tenis naučio za sve ove godine jeste da nastavim dalje, i da to uradim brzo. Morate biti sposobni da se brzo oporavite i pronađete novu motivaciju i inspiraciju da biste nastavili. Ova motivacija i vera mora da bude još jača nego pre tri nedelje. Bio sam u ovakvoj situaciji i ranije. One su mi donele mnogo mentalne i emotivne snage. Zbog mečeva kao što je bio ovaj protiv Stena, ojačao sam i naučio kako da napredujem u tom procesu.“

I ponovo, ne naročito spremna da poverujem u to, postavila sam još jedno pitanje: „Novače, zaista, kako izlazite na kraj s tim bez majstorije Goran 9-11.“ – „Nakon što sam izgubio meč, naravno, nastupilo je razočaranje. U to nema sumnje. Osećao sam to nekoliko dana. Ali pošto imam porodicu, i neke druge stvari u životu, neka druga interesovanja, uspeo sam da nastavim dalje zbog iskustva, jer sam već izlazio na kraj s ovakvim situacijama i okolnostima. Uspeo sam da postignem neophodan umni oporavak. Tragovi su možda još tu, hajde da tako kažemo, još neko vreme. Ali uvek pokušavate da izvežbate mozak da sve posmatra s vedrije strane, da nastavi dalje, da ono što se dogodilo ostavi u prošlosti i prihvati to kao lekciju i nešto iz čega će crpsti snagu.“

I koliko god da ga je Vavrinka potukao tog dana, istovremeno je Đokoviću pomogao i da ponovo ustane. „Osetio sam nešto što nisam osetio ni u jednom grend slem finalu, ni sa jednim igračem protiv kog sam igrao: povezanost sa Stenom. Smatrao sam da delimo jedinstvene trenutke na terenu i svetu pokazujemo da, iako se borimo za najveću titulu, i dalje cenimo i poštujemo jedan drugog. Kako smo se pozdravili kod mreže, i kad je prišao mojoj klupi, to zaista cenim. Mislim da to podjednako oslikava i njegovu veličinu. Tako i treba da bude. To sam osetio, i mislim da su i svi ljudi osetili to tog dana.“

Đoković nije stvorio ovu vezu sa Stenom kao način da se sa time izbori. Svi koji su tog dana bili na terenu osetili su to, svi koji su pratili ove momke tokom sezone, i u proteklim godinama, osetili su koliko je to stvarno. Zato

Karol Bušar

niko ne bi trebalo da se iznenadi kad pročita koliko je to emotivno doživeo i Švajcarac koji je tog dana potukao Novaka. „Za mene je to bio sasvim nadrealan trenutak“, rekao mi je na Otvorenom prvenstvu Australije 2017. godine, prisećajući se tog meča kako bi sa mnom podelio ono što mu je zaista prošlo kroz glavu i srce kad je osvojio titulu. „Naravno, prvo zato što sam pobedio, i to na Rolan Garosu. A onda i zato što je jedan od prvih sledećih važnih događaja bio poraz od Novaka na Otvorenom prvenstvu Australije 2013.*“ (poraz u četvrtom krugu, u petosatnom meču, s rezultatom 10:12 u petom setu) uz nezaboravne trenutke na terenu. Uvek sam ga duboko poštovao i uvek smo se sjajno slagali, čak smo često trenirali zajedno. Uvek sam protiv njega proživljavao neverovatne trenutke u mojoj grend slem karijeri, kao i u prvom polufinalu na Otvorenom prvenstvu SAD 2013. godine. Zato je ovo finale na Rolan Garosu bilo zaista emotivno. Kada sam osvojio meč-poen, opet je bio tu taj osećaj, ali prva misao mi je bila: 'Nemoj ga pustiti da te čeka kod mreže.' To su možda sitnice, ali u tom trenutku, emocija koja se probila bila je poštovanje. A tu su i te reči koje smo razmenili kod mreže... Da, očigledno, bio je to i za mene poseban i veličanstven trenutak.“

Ipak, mnogi će se iznenaditi kada pročitaju koliko je Stenu d Menu bilo teško da Srbinu sruši snove. U individualnom sportu, gde se mnogi često kriju iza maske sebičnosti, Vavrinka je jednostavno osetio nešto što se i dalje muči da javno otkrije. Imala sam neki osećaj, tog dana finala, ali nisam uspela da pronađem trenutak da Stena upitam da li sam u pravu, ili samo umišljam. Ovde, u Australiji, mnogo meseci nakon pariskog finala, i nakon što je odneo još jednu grend slem titulu na Otvorenom prvenstvu SAD o Novakovom trošku, činilo mi se da je trenutak sjajan. Delovalo je da možda ne bi bilo previše da ga to pitam. Tako da sam to vrlo glasno rekla: „Ispravite me ako nisam u pravu, ali ne mogu a da ne osetim da u sebi, u ovom neverovatnom pobedničkom trenutku, i dalje jednim delom žalite Novaka...“

Odmah sam znala da sam pametno postupila što sam mesecima čekala da ga to pitam. Sten je dugo ćutao, tražeći reči, uz osmeh koji je odražavao koliko mu je neprijatno. Lice mu je za nijansu više pocrvenelo i pojavio se

* *Djokovic-Wawrinka Joins List of Recent Tennis Epics*, New York Times, 1. januar, 2013. godine (<http://www.nytimes.com/2013/01/21/sports/tennis/21iht-open21.html>)

Pohod

sada već poznati osmeh, onaj: znam šta želiš da čuješ, možda si čak i u pravu, ali ne, neću ti reći. Nekih dvadeset meseci posle tog meča, to je i dalje bila vruća tema. Ipak, iskreno mi je odgovorio: „To što sam sebi govorio da ne smem da ga pustim da me čeka kod mreže, a posle video koliko je snužden... Recimo... Neću vam to reći jer bi to bilo bez veze. Recimo to ovako... Uvek sam želeo da budem isti čovek i u pobedi i u porazu, i da uvek pokazujem isto poštovanje prema protivniku.“ Uputio mi je osmeh blistavih očiju, koji je govorio „više ništa neću reći, ali sada znate“, i to je bilo dovoljno. Pomislila sam kako sam dobro protumačila svoju intuiciju.

A što se tiče Đokovića, godinu dana posle tog poraza, rekao je samo da mu te tri nedelje između Pariza i Londona nisu bile nimalo lake, skrivajući detalje ponora u koji je tom prilikom propao. Ali to što se izvukao i pronašao način da pozitivno razmišlja posle velikog razočaranja bilo je veoma važno za njegov pohod na Pariz 2016.

Jedno je sigurno: Novak Đoković čini čuda čistom snagom volje. Moja prva teniska sećanja na Šaljivdžiju sežu čak do epskog meča na Otvorenom prvenstvu SAD 2005, koji je dobio protiv Gaela Monfisa u prvom kolu (7:5, 4:6, 7:6 (5), 0:6, 7:5), s medicinskim pauzama, problemima s disanjem i svim preokretima koje možete da zamislite. Posle ovoliko godina jasno se sećam čiste drame, mase koja kao da nije znala gde je dok je gledala osamnaestogodišnjeg Srbina koji jednostavno nije hteo da popusti i davao sve od sebe da pobedi. A posle meč-poena je samo zgrabio protivnika i snažno ga zagrlio. Na Monfisovom licu pisalo je: „Kako si to izveo?!“ Čista klasika.

Bila sam impresionirana načinom na koji je podneo svoje prvo grend slem finale, na Otvorenom prvenstvu SAD, uprkos porazu. A pohod na Otvoreno prvenstvo Australije 2008, takođe je bilo fascinantno, i to usred fedal ere*. Mislim da sam prvi put upoznala Novaka na Otvorenom prvenstvu Francuske 2009; živo se sećam kako je ušao u krcatu prostoriju za pres-konferenciju nakon poraza u trećem kolu protiv Filipa Kolšrajbera na glavnom terenu (6:4, 6:4, 6:4), dobacivši kroz osmeh svima: „Aha, sad kad sam izgubio, svi su došli!“

* Kalambur za doba dominantnog rivalstva Federera i Nadala. Slični postoje i za period dominacije Nadala i Đokovića – rafale era; za Đokovića i Marija – nolendi era; za Federera i Đokovića – fedović era. Obožavaoci tenisa stvarno imaju smisla za kalambure!

Od samog početka imala sam osećaj da je drugačiji. Nazovite to sudbinom, nazovite ga rođenim da bude velik, nazovite to kako god hoćete. Nikad se nisam predomislila, čak ni dok se 2009. baš mučio, kad je 2010. zaboravio kako se servira, ni kad se činilo kao da mu sopstveni um ne dozvoljava da pobjedi grend slem između Rolan Garosa 2012. i Melburna 2014.

Ali tek tokom Vimbldona 2015. čitavom svetu postalo je jasno: Novak Đoković je drugačiji. Po žilavosti mu nije bilo ravnog, i već je proživio skoro sveg što je moglo da ga snađe u životu, kako na terenu, tako i van njega, i povratio se. Neke igrače zanima samo kratkoročni uspeh, ali on je imao višu svrhu i širu perspektivu. Neki počnu da sumnjaju u sebe već posle jednog jedinog velikog poraza, a on nikad neće ni početi da sumnja. Može svašta da ga snađe, može da se guši, može da gubi, može da lomi rekete i klupe, da prolazi kroz najgore muke i duševne patnje, ali nikad neće biti slomljen. I nakon svega, gleda na sve svoje oponente uveren da sve može da ih porazi. Kao što je Rafael Nadal jednom prilikom, podigavši obrvu, rekao: „Novak se uvek vraća. Nikad ne znaš kad, ali znaš da nikad neće posustati i da će naći način da se vrati.“

Tako se u maju 2016. Novak Đoković vratio na Rolan Garos. Uzdignute glave i s osmehom na licu. Ponovo kao igrač broj jedan na svetu. Ponovo je dominirao sezonom sve do tada. Ne nosi u sebi osvetu, nema negativnih osećanja, kako ih on naziva, samo žarku želju da stigne do cilja. U pohodu za savršenstvom, oduvek i stalno. A ova čvrstina je uspeh sam po sebi. Kao da prošlogodišnji neuspeh nije bio dovoljno breme, Srbin, uvek mudar pod pritiskom, nije se borio samo za neuhvatljivu grend slem titulu, već i za jedno od najvećih dostignuća u tenisu: za pobjedu na sva četiri grend slema zaredom. To niko nije uspeo posle Roda Lejvera, kom je to u blistavoj karijeri pošlo za rukom dvaput (1962. i 1969). U eri kada su Đokovića izjednačavali s Rodžerom Federerom i Rafaelom Nadalom, ukazala se prilika da se dopiše još jedna linija u knjizi njegovih postignuća, koju druga dvojica nikad nisu uspela da pređu. Prilika da se još jednom utvrdi, i to na najstroži mogući način, da je on neprikosnoveni vladar. Novak Đoković se u Parizu našao licem u lice s teniskom istorijom i sopstvenom karijerom kako to do tada niko nikad nije morao. A sve je zavisilo samo od njega i sve je bilo u njegovim rukama.

Sve iz početka

Dvanaest meseci razmišljao je o Otvorenom prvenstvu Francuske 2016. Jedna crvena čioda bila je zabodena negde u njegovom mozgu, uprkos svim poricanjima i strategijama da se ne razmišlja o belom slonu. „Došao sam u poziciju u kojoj sam želeo da se nađem, naravno, još od poslednjeg finala“, spokojno je novinarima rekao Novak Đoković 3. juna posle polufinala protiv Dominika Tima. Provevši dve nedelje u pokušajima da ostane pribran, uz čežnju da ne razmišlja o Otvorenom prvenstvu Francuske, koje ga je pratilo celu proteklu godinu, Srbin je tog petka pustio da mu maska malo popusti. U stvari, učinio je to odmah posle prvog meča, saopštivši publici na terenu *Filip Šatrije* da je počeo „najvažnije dve nedelje u karijeri“. Da bi se izborio s pritiskom, u prethodnom periodu očigledno mu je bilo potrebno dosta poricanja. Ipak, nakon što je utvrdio svoje mesto u finalu, mogao je opušteno da pusti kandže. Da, poslednjih dvanaest meseci proveo je planirajući kako da se vrati u finale Otvorenog prvenstva Francuske i obriše suze poraza s lica jednom zasvagda.

Kao i sve drugo u karijeri Novaka Đokovića, bio je to dugoročni plan da se ostvari potpuna dominacija. Nikola Pilić, poznatiji kao Niki Pilić, i dalje se vrlo dobro seća kako je bilo trenirati mladog Đokovića na njegovoj teniskoj akademiji u Minhenu. Primio ga je kad je Novaku bilo trinaest, a mogao je satima da priča o Srbinovoj mentalnoj snazi. „Jednom sam mu ponudio učešće na 10k fjučers turniru, i bilo je jasno da nije spreman za njega, ali nije igrao loše. Bio je mlad, ali je znao koliko je teško osvajati ATP poene i da mora da se trudi. Zato je rekao: 'Moram da se trudim, moram da se trudim.' Učio sam ga da promeni servis: iz zgloba, iz zgloba, iz zgloba. Trenirao je svakog dana. To je želja da se bude bolji. On će uvek uraditi sve da bude bolji. S tim se morate roditi. To se ne može naučiti.“

Karol Bušar

Isto tako se ne može naučiti neutaživa želja koja krasi Đokovića. Pilić se priseća: „Pobedio je na jednom čelendžeru, a njegov otac i ja zajedno smo ručali na mojoj akademiji. Otac mu je čestitao. A znate li šta je Novak odgovorio? 'Tata, znaš šta smo se dogovorili kad da mi čestitaš.' Još onda je razmišljao ovako: 'Trebalo mi čestitati kad osvojim grend slem titulu.' I to ne 'ako', već 'kad'. Uvek je bio takav. Uvek se borio, uvek je imao veliku želju da pobedi.“

Tu veliku želju primenio je i na Otvorenom prvenstvu Francuske, a Pilić može da potvrdi koliko je Đoković želeo tu titulu. „Bila mu je veoma važna. Znam to jer sam o tome mnogo puta s njim razgovarao. Rekao je: 'Moram da pobedim na Rolan Garosu. Počeo sam da igram na šljaci i nema razloga da ne pobedim na Rolan Garosu.'“ Đokovićev fokus neprekidno je bio na Parizu.

Pošto je sad opušten, jer poseduje i ovaj dugo željeni trofej, Srbin može s manje bola da se priseća koliko je taj pohod bio mentalno zahtevan. Prošlo je osam meseci otkako je konačno osvojio pariski trofej, ali kad god Novak govori o tome, imam osećaj kao da je to bilo juče. I dalje je radostan i uzbuđen kao i onda. I dalje je ushićen i zadovoljan. I dalje oseća olakšanje. „Za mene je Rolan Garos u svakom smislu bio veoma poučan. Ne samo u teniskom smislu, već i u životnom: naučio sam da moram psihološki da pristupam problemima. I u poslednjih pet godina, sve do 2016, bio sam veoma blizu da osvojim titulu nekoliko puta. Ali uvek mi je izmicao taj poslednji korak. Kada se osvrnem i analiziram zašto se to događalo, mislim da je u pitanju bio preveliki teret koji sam samom sebi stavljao na pleća. Samom sebi. Jer sve što su drugi radili, to nije bilo pod mojom kontrolom. Pod mojom kontrolom bila je samo moja reakcija na sve to. A moja reakcija u to vreme, kako mi se čini, nije bila uravnotežena. Previše sam ga želeo... Na neki način previše... Naravno, nisam bio jedini, ali pošto je to bila jedina grend slem titula koju nisam osvojio, i pošto sam se svake godine iznova vraćao, tenzija je samo rasla. Zar ne? (Osmeh) Samo je rasla i rasla.“

Nije mogao da se otrgne od toga čak i da je želeo. Razgovor s novinarka u glavnoj prostoriji za pres-konferencije na Rolan Garosu, rano u junu, posle pobede nad Timom, bio je praktično isti kao i razgovor u januaru u Melburnu. Kao i svake sezone još od 2012, nakon što je Otvoreno prvenstvo Francuske ostalo jedino neosvojeno na njegovom spisku grend slemova. Vidite, igrači nisu jedini koji vole obrasce. I mediji ih vole. A Đokovića